

prima instanță: E. Buzu

dosarul nr. 2ra-2310/16

instanța de apel: Iu. Cimpoi, N. Simciuc, L. Bulgac

ÎNCHEIERE

26 octombrie 2016

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al
Curții Supreme de Justiție

în componență:

Președintele completului, judecătorul: Iulia Sîrcu

Judecătorii: Mariana Pitic, Iurie Bejenaru

examinînd chestiunea admisibilității recursului declarat de avocatul Leporda Vasili în interesele lui Guțan Filip, Guțan Boris, Junghina Silvia și Guțan Efim,

în pricina civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Guțan Maria, succesori în drepturi Guțan Filip, Guțan Boris și Junghina Silvia, Guțan Efim împotriva Guvernului Republicii Moldova, în persoana Ministerului Finanțelor al Republicii Moldova și Consiliului raional Orhei, Comisia specială pentru problemele victimelor represiunilor politice, cu privire la încasarea din contul bugetului de stat a valorii bunurilor confiscate și naționalizate în urma represiunilor politice, repararea prejudiciului moral, încasarea cheltuielilor pentru evaluarea bunurilor confiscate și cheltuielilor de asistență juridică,

împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 19 mai 2016, prin care a fost admis apelul declarat de Guțan Filip, Guțan Efim, Guțan Boris și Junghina Silvia, casată hotărîrea Judecătoriei Orhei din 28 iulie 2015 cu emiterea unei noi hotărîri privind respingerea acțiunii,

c o n s t a ț ă:

La 21 ianuarie 2009 Guțan Maria a depus cerere de chemare în judecată potrive Guvernului Republicii Moldova în persoana Ministerului Finanțelor al RM, cu privire la încasarea compensației bănești a bunurilor confiscate în urma presiunilor politice în sumă de 244473 lei, cheltuielilor de evaluare bunurilor confiscate 1000 lei, cheltuielile pentru asistența juridică în sumă de 2500 lei.

În motivarea acțiunii a invocat că la 06 iulie 1949 părinții săi, Cuzuioc Fiodor (1898-1976), mama Cuzuioc Agafia (1892-1976), fratele Cuzuioc Alexandru (1921-1992), fiind înscriși în lista de „chiaburi” de către organele de stat ale RSSM, au fost deportați în regiunea Irkutsk din Federația Rusa, unde s-au aflat până la 7 februarie 1957. Tot atunci a fost confiscată toată averea părinților și naționalizat lotul de pământ cu o suprafață de 28 ha situat în sat. Budăi, r. Orhei.

Valoarea medie de piață a bunurilor materiale confiscate constituie 76 473 lei, lista bunurilor materiale confiscate fiind anexată, iar valoarea lotului de pământ naționalizat constituie suma de 168 000 lei.

Prin Hotărârea Sovietului de Miniștri al RSSM nr. 115 din 10.04.1989. „Despre măsurile suplimentare la reabilitarea victimelor opresiunilor politice” au fost reabilitați în drepturi ca persoane deportate după hotărârile Republicii Moldova, fapt probat prin certificatele eliberate de către Comisariatul de poliție Orhei.

La data de 16 noiembrie 2007 a depus cerere către Comisia raională Orhei pentru problemele victimelor represiunilor politice, la care i s-a răspuns că cauza este luată la control până la primirea recomandărilor respective de la organele ierarhic superioare. Deoarece a trecut mai bine de un an și careva recomandări din partea organelor ierarhic superioare n-au urmat, s-a adresat în instanța de judecată.

Pe parcursul examinării litigiului a fost depusă cerere suplimentară, prin care s-a solicitat și încasarea prejudiciului moral în mărime de 100 000 lei.

La 27 ianuarie 2009 avocatul Leporda Vasili, în interesele coreclamanților Guțan Filip, Guțan Efim și Guțan Arsenie, s-a adresat la instanța de judecată cu cerere de chemare în judecată împotriva Guvernului Republicii Moldova în persoana Ministerului Finanțelor al RM, cu privire la încasarea compensației bănești a bunurilor confiscate în urma represiunilor politice în sumă de 228540 lei, cheltuielilor la evaluare bunurilor confiscate 1000 lei, cheltuielile pentru asistența juridică în sumă de 2500 lei.

În motivarea acțiunii s-a invocat că, la 06 iulie 1949, familia lor compusă din 6 persoane: tata Guțan Emanuil (1898-1976), mama Guțan Efrosinia (1892-1966) și ei, frații Guțan Iacob (1931-2008), Guțan Filip, (a.n. 1929), Guțan Arsenii (a.n. 1927), Guțan Efim (a.n. 1933) fiind înscriși în lista de „chiaburi”, de către organele de stat ale RSSM, au fost deportați în regiunea Irkutsk din Federația Rusa, unde s-au aflat până la 24 septembrie 1956. Tot atunci a fost confiscată toată averea părinților și naționalizat lotul de pământ cu o suprafață de 30 ha situat în sat. Mitocul Nou, jud. Orhei.

Valoarea medie de piață a bunurilor material confiscate constituie 48540 lei, iar valoarea lotului de pământ naționalizat constituie 180000 lei. Prin Hotărârea Sovietului de Miniștri al RSSM, nr.115 din 10.04.1989 au fost reabilitați în drepturi ca persoane deportate.

Pe parcursul examinării litigiului a fost depusă cererea suplimentară la cererea de chemare în judecată și s-a solicitat și încasarea prejudiciului moral în mărime de 100 000 lei pentru fiecare reclamant.

Prin încheierea Judecătoriei Râscani mun. Chișinău din 05 martie 2009 pricinile civile la cererea de chemare în judecată a lui Guțan Maria și a lui Guțan Filip, Guțan Efim și Guțan Arsenie au fost conexate într-o singură procedură.

Prin hotărârea Judecătoriei Râșcani, mun. Chișinău din 08 aprilie 2009 au fost admise cererile de chemare în judecată.

Prin decizia Curții de Apel Chișinău din 09 decembrie 2009 s-a admis apelul declarat de Ministerul Finanțelor, s-a casat hotărârea Judecătoriei Râșcani mun. Chișinău din 08 aprilie 2009 cu remiterea pricinii la rejudecare în aceeași instanță.

Prin hotărârea Judecătoriei Râșcani, mun. Chișinău din 17 februarie 2012 cererile de chemare în judecată ale lui Guțan Măria și Guțan Filip, Guțan Efim și Guțan Arsenii au fost respinse ca neîntemeiate.

Prin decizia Curții de Apel Chișinău din 10 octombrie 2009 s-a admis apelul declarat de Guțan Maria, Guțan Filip, Guțan Efim și Guțan Arsenii, s-a casat hotărârea Judecătoriei Râșcani, mun. Chișinău din 17 februarie 2009 cu remiterea pricinii la rejudecare în aceeași instanță.

La data de 23.08.2010 reclamanta Guțan Maria a decedat, moștenitori ei legali fiind soțul Guțan Filip, fiul Guțan Boris și fiica Junghina Silvia.

La data de 20.01.2010 reclamantul Guțan Arsenie a decedat, moștenitori legali ai lui fiind frații Guțan Filip și Guțan Efim.

La data de 04 iulie 2013 avocatul Leporda Vasili, în interesele lui Guțan Efim, Guțan Filip, Guțan Boris și Junghina Silvia, a depus cerere de concretizare a cerințelor în care au indicat că la 22.04.2011 Comisia specială a Consiliului raional Orhei pentru problemele victimelor represiunilor politice, prin decizia nr. 7, a acceptat parțial satisfacerea cererii de restituire a valorii bunurilor în mărime de 45 000 mii lei pentru Guțan Filip și în mărime de 75 000 lei pentru Guțan Maria.

Susțin că Comisia a redus fără argumentări prețul bunurilor confiscate pentru Guțan Filip, Guțan Efim și Guțan Arsenie cu 3540 lei, iar pentru Guțan Maria cu 1473 lei, fără a se expune în privința loturilor de pământ arabil care le-au aparținut tatălui lui Guțan Filip, precum și tatălui lui Guțan Maria.

Astfel, reclamantii Guțan Efim și Guțan Filip, precum și succesorii în drepturi procedurale Guțan Boris și Junghina Silvia, pretind la restituirea costului loturilor de pământ și a sumei reduse de Comisia raională Orhei pentru problemele victimelor represiunilor politice și anume: lui Guțan Filip și Guțan Efim le revin 3450 lei, suma redusă de Consiliul raional Orhei și costul a 30 ha de pământ arabil - 380100 lei, cheltuielile pentru asistența juridică 2500 lei, costul expertizei pentru evaluarea bunurilor confiscate - 1000 lei, echivalentul bănesc al prejudiciului moral, câte 100000 lei pentru fiecare, în total 587050 lei (587050 lei: 2 = 293525 lei) câte 293525 lei fiecăruia.

Guțan Filip ca soț moștenitor, de rând cu ceilalți doi succesori în drepturi, Gușan Boris și Junghina Silvia, pretind fiecare la a treia parte din suma la care a pretins Guțan Maria și anume : 1470 lei suma neargumentat redusă de Consiliul raional Orhei și costul a 28 ha de pământ – 318 248 lei, cheltuieli pentru asistență

juridică - 2500 lei, costul expertizei pentru evaluarea bunurilor 1000 lei, în total 323 218 lei (323218 lei : 3 = 107739,30 lei), câte 107739,30 lei pentru fiecare.

Prin încheierea Judecătoriei Rîșcani mun. Chișinău din 04 iulie 2013 procesul civil în privința lui Guțan Arsenie a fost încetat.

Prin încheierea Judecătoriei Rîșcani mun. Chișinău din 03 aprilie 2014 pricina civilă a fost strămutată spre examinare conform competenței la Judecătoria Orhei.

Prin hotărîrea Judecătoriei Orhei din 28 iulie 2015 acțiunea a fost respinsă.

Nefiind de acord cu hotărîrea primei instanțe, Guțan Efim, Guțan Filip, Guțan Boris și Junghina Silvia, prin intermediul avocatului Leporda Vasili, au declarat apel.

Prin decizia Curții de Apel Chișinău din 19 mai 2016 a fost admis apelul declarat de Guțan Filip, Guțan Efim, Guțan Boris și Junghina Silvia, casată hotărîrea Judecătoriei Orhei din 28 iulie 2015 cu emiterea unei noi hotărîri prin care acțiunea a fost respinsă.

Instanța de apel la emiterea deciziei a statuat că hotărîrea primei instanțe nu conținea una din părțile constitutive - motivarea, din care motiv nu este clar raționamentul instanței și motivele care au stat la baza pronunțării hotărîrii, fapt ce a impus instanța de apel de a o casa, indiferente de soluție.

În favoarea respingerii acțiunii instanța de apel a invocat că coreclamanții nu au adus probe în susținerea poziției lor, precum că Comisia neargumentat a diminuat sumele bunurilor confiscate, totodată menționînd că decizia Comisiei speciale pentru problemele victimelor represiunilor politice a Consiliului raional Orhei din 22 aprilie 201, prin care coreclamanților le-a fost achitat costul bunurilor confiscate, cu excepția costului loturilor de pămînt, nu a fost contestată de coreclamanți, aceștia primind sumele dispuse spre achitare, le-au acceptat tacit.

La fel, instanța de apel a apreciat ca fiind neîntemeiată și care urmează a fi respinsă și cerința de încasare a contravalorii loturilor de pămînt naționalizate după deportarea familiilor coreclamanților, invocînd în acest sens că în conformitate cu prevederile art. 12 alin. (2) din Legea privind reabilitarea victimelor represiunilor politice, nu se restituie terenurile, pădurile, plantațiile multianuale, obiectivele scoase din circuitul civil, precum și alte bunuri confiscate, naționalizate sau scoase în orice alt mod din posesie din considerentele ce nu au legătură cu represiunile politice.

Pe cale de consecință, instanța de apel a respins și pretențiile cu privire la repararea prejudiciului moral și a cheltuielilor privind evaluarea bunurilor confiscate, ca cerințe subsecvente.

Prin recursul depus la data de 08 august 2016, prin intermediul avocatului Leporda Vasili, recurenții Guțan Filip, Guțan Boris și Junghina Silvia, Guțan Efim

au solicitat casarea hotărîrilor judecătorești și emiterea unei noi hotărîri prin care a admite acțiunea.

În motivarea recursului recurenții au invocat că nu este justă interpretarea instanței de apel, precum că ei primind sumele dispuse spre achitare, le-au acceptat tacit. În acest sens, recurenții menționează că dînșii, nu au acceptat tacit nesatisfacerea parțială a cerințelor, ci au primit ceea ce le-a fost acordat și au continuat să-și apere drepturile în judecată, concretizându-și pretențiile în modul respectiv.

La fel, în opinia recurenților instanța de apel, respingînd cerința de încasare a contravalorii loturilor de pămînt naționalizate după deportarea familiilor lor, din considerentele că nu se restituie deoarece nu au legătură cu represiunile politice, eronat a interpretat prevederile art. 12 alin. (2) din Legea privind reabilitarea victimelor represiunilor politice. În acest sens, recurenții invocă că dînșii nu au solicitat restituirea terenurilor confiscate, ci au solicitat compensarea costului acestora, drept specificat în Legea nr. 186 din 29.06.2006 pentru modificarea și completarea Legii nr. 1225 din 08.12.1992 privind restabilirea victimelor politice.

La fel, invocă că instanța de apel nu s-a expus asupra faptului că Comisia a redus fără argumentări prețul bunurilor confiscate pentru Guțan Efim, Guțan Filip, Guțan Arsenie cu 3540 lei, pentru Guțan Maria cu 1473 lei, limitîndu-se doar la afirmația că reclamantii nu au demonstrat cu probe valoarea bunurilor. Această afirmație a instanței de apel vine în contradicție cu materialele pricinii, fiind anexate la materialele dosarului evaluarea bunurilor confiscate și naționalizate efectuată de SRL „Triada”.

În opinia recurenților, pretenția cu privire la repararea prejudiciului moral este o cerință separată și nu este consecventă cerinței privind compensarea contravalorii terenurilor, după cum le-a calificat instanța de apel. Dreptul la repararea prejudiciului moral rezultă nemijlocit din faptul represiunilor politice la care au fost supuși, faptul represiunii fiind unul confirmat incontestabil.

În conformitate cu art. 434 CPC, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărîrii sau a deciziei integrale. Termenul de 2 luni este termen de decădere și nu poate fi restabilit.

Completul denotă că Curtea de Apel Chișinău a expediat în adresa recurenților copia deciziei integrale, însă la materialele dosarului nu se regăsește dovada recepționării acesteia, din care considerente recursul declarat la data de 08 august 2016 se consideră a fi depus în termen.

Examinînd temeiurile recursului în raport cu materialele pricinii civile, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul declarat este inadmisibil.

În conformitate cu art.432 CPC, părțile și alți participanți la proces sunt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural.

Conform prevederilor art. 433 lit. a) CPC, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art.432 alin.(2), (3) și (4) CPC.

Completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul declarat de Leporda Vasili în interesele lui Guțan Filip, Guțan Boris, Junghina Silvia și Guțan Efim nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432, alin.(2), (3) și (4) CPC.

Astfel, analizînd actele cauzei, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ constată că argumentele formulate în recurs se limitează la situația de apreciere de către instanțele ierarhic inferioare a circumstanțelor de fapt a cauzei, iar argumentele invocate în recurs, în esența lor, sînt similare argumentelor invocate atît în prima instanță cît și în instanța de apel și sînt expuse asupra circumstanțelor de fapt și nu de drept.

Totodată, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reiterează și faptul că procedura admisibilității constă în verificarea faptului, dacă motivele invocate în recurs se încadrează în cele prevăzute în art. art. 432, alin.(2), (3) și (4) CPC, fără a se examina temeinicia lor.

Pe cînd, alte argumente invocate în recurs nu au relevanță, deoarece nu denotă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural, respectiv nu constituie temei de casare a deciziei recurate și urmează a fi respins. Or recursul, exercitat conform secțiunii a II-a are caracter devolutiv numai asupra problemelor de drept material și procedural, verificându-se numai legalitatea deciziei dar nu și temeinicia în fapt.

Completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reiterează că conform jurisprudenței CEDO, recursurile trebuie să fie efective, adică să fie capabile să ofere îndreptarea situației prezentate în cerere, la fel recursul trebuie să posede puterea de a îndrepta în mod direct starea de lucruri (cauza Purcell contra Irlandei, 16 aprilie 1991), însă motivele recursului invocat în speță sunt similare celor invocate în cadrul judecării pricinii, asupra căror instanța de apel s-a pronunțat în mod corespunzător.

În astfel de circumstanțe, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a

considera recursul declarat de Leporda Vasili în interesele lui Guțan Filip, Guțan Boris, Guțan Efim și Junghina Silvia ca inadmisibil.

În conformitate cu art. art. 270, 431 alin. (2), art. 433 lit. a), art. 440 CPC, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

d i s p u n e

Recursul declarat de Leporda Vasili în interesele lui Guțan Filip, Guțan Boris, Junghina Silvia și Guțan Efim se consideră inadmisibil.

Încheierea este irevocabilă din momentul emiterii.

Președintele completului, judecătorul

Iulia Sîrcu

Judecătorii

Mariana Pitic

Iurie Bejenaru